

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben hához hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 25.

Hernyózás.

Nyáiban nem valami aktuális témának látszik a hernyózásról beszélni, de van egy hernyó faj, mely mint az áradat, oly tömegekben huzódik a letarolt vidékről át más vidékre, hol van még levél, van még gyümölcs, hogy még a vonatok sem tudnak át törni rajtuk a kisiklás veszélye nélkül s az emberek is, szinte tehetetlenek velük szemben. Vándor hernyó az ilyennek a neve s különösen az erdészek réme.

Van aztán más féle ilyen hernyó faj is, mely csak pusztítani tud, alkotni nem.

Egy felsővármegye alispánja, ki sajnálva nézi a tönkre tett ruthén népet, megdöbbenve látta beözönlenni a proletárok hadát az országba. Szellemi tőkét nem hoznak magukkal, pakjuk alig van, de gyerek, az özönnel és éhes mind, az egész család és nincs egyéb vágya, mint szerezni amijök hiányzik, házat és vagyont.

Ez az alispán a maga hatáskörében, a megyei adminisztráció keretében igyekszik mindent elkövetni az éhes sáska had, e vándor hernyócsapat beözönlésének megállítására.

Szive van ennek a tisztviselőnek, de naiv szörnyen. Vándor hernyó tömege gyorsvonatokat is megállít, hogy gázolna át rajtuk a megyei adminisztráció kordejára?

Pedig akár hazafias, akár nemzetgazdászati szempontból, szörnyű csapás a proletáriátus felszaporodása.

Kapálni nem bírok, koldulni szegyenek, ez az elve az ilyen csöcseléknek, de élni, jól élni azt akar. Arra veti hát magát amihez ért, s kizsákmányolja a hiszékeny, megszorult népet.

Az uzsora minden neme, de különösen a gabona-uzsora sehol sem ölt olyan rettenetes mérvet, mint nálunk Magyarországon.

A nép koldus volt tavaly, a kormány adott neki ingyen vetőmagot, amit úgy kell érteni, hogy jövő nyáron piaczi árban visszatérít.

A nép felszántott, vetett, kapált, izdadt, aratott és terményét elhordta, aki előre megvette potom áron.

De nem mindenütt volt teljes a nyomoruság. Am e helyek is megérzik a zsarolást.

A buza ára nyár kezdetén esni kezdett, pedig Amerika és Spanyolország háboruzik s nem hoz be buzát. Azután végig verte az Istenítélet az egész országot 20-tól 75%-os károkat okozva az ugys közepes termésben. S a buza ára megy folyton lejjebb, ma 8.50-en áll. Egy alföldi lap pedig bámulatos naivitással megjegyzi, hogy vevő így sem igen akad, mert félnek az áreséstől. Persze, ha nincs vevő 8.50-es buzára, oda kell adni olcsóbban, mert itt a porció, váltó törlesztés, téli beszerzés ideje, ehhez pénz kell okvetlenül.

Eladja tehát a nép a buzáját, ha nem 8.50-en, hát 7 vagy 6 forinton s mikor lezajlott az első vásár, mikor már a buza nem a nép kezén van, hogy fog szökni felfelé az ára, szinte alig fogják tudni

elégge dicsérni a liberális lapok a nagy nemzeti hasznót mi ebből az áremelkedésből származik a nemzetre — mikor már nem a nemzet, hanem a sok kis és nagy börze vágja zsebre az ártöbbletet.

S a nép. Hja! ha nem tud itt megélni, ott van Amerika, próbálja meg. És meg is próbálja, a magyar nép kihuzódik, mert itt nem tud megélni, hogy annál több helye maradjon azoknak, kik csakis itt tudnak jól élni, a spekulánsok, a pénz manipulánsoknak.

Miért engednénk szaporodni, ezrével szaporodni azokat, kik mint proletárok nem produktív elemek, csak pusztá fufangos fogásból élőködnek.

Elvégre az önfenntartás a legelemibb természeti törvény. Szép az állatvédők eszméje, de nem állatvédelem, hanem esztelenség volna az, ha valaki elárasztani engedné magát a parazitáktól. Szép a humanizmus is, de idegenekért tönkre menni, vagy kirángatni engedni a haza földjét talpunk alól, nem humanizmus, hanem szintén esztelen dolog volna.

Nem hisszük, hogy sikerüljön a külön vámterület, de erre a beözönlő portékára, minden közjogi bonyodalom nélkül be lehet hozni a külön vámterületet. Ha befelé igyekszik valaki, nézzék meg a határon van-e szellemi vagy anyagi tőkéje, melyből tisztességesen megélhet ebben az adóelengedés és ingyen vetőmaggal tákolt nyomoruságossá lett országban, ha van — jöhet, ha nincs, vissza.

Nem bánjuk inkább, ha németül szól is rájuk a határőr — csak fogatolja legyen.

P-y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Bernina és Felső-Engadin.

Irta: Dr. Székely István, egyetemi tanár.

Keleti Svájcnak legnagyobb hegysége a Bernina-csoport, melynek lábainál fekszik az Inn-völgy legfelső része vagyis Felső-Engadin. A Berninát a Manse Rosá-hoz szokták hasonlítani és méltán; mert a Bernina havasai, glecserei és hegyalakulási megközelítik a Monte Rosát; s a mellett a Bernina-vidék bővelkedik szebbnél-szebb tavakban, amik a Monte-Rosában hiányzanak.

Olaszországból Tiranóból kocsin indultunk a Bernina-uton Svájc felé. Csakhamar lekanyarodtunk egy szűk völgybe a Poschiavino patak völgyébe és egy kis félóra alatt elértük a svájci határt. Az országot és patak mellett a keskeny völgy alján van a vámőrök háza.

Innen azonban bajos volna a csempészőket ellenőrizni, akik a hegyoldalon és gyalogutakon kedvökre járhatnának ki- és befelé, — ha a fináncz is tul nem járt volna a csempészek fufangján. A völgy ugyanis az országától jobbra és balra magas sűrű és erős drótkerítéssel van elrekesztve, mely felnyulik a hegyoldalon addig, ameddig csak gyalog járni lehet, sőt még a patakmeder járható részét is átfogja. Egyedül az országot maradt szabadon, ahol a vámőrök leskelődnek. Különbén a nem gyanus utassal igen udvariasan bánnak.

Az út azután magas sziklák közé zárt völgyben halad, folytonosan kanyarog és emelkedik, követve a patak folyását. Egy erősebb emelkedés után magas völgykatlanba jutunk, melyet csaknem egészen elfoglal a szép Poschiano tava. A tó végén csinos nyaralótelep (Le Prese) van, tovább pedig a majdnem csupa kétemeletes házakból álló Poschiano város és nyaraló hely tűnik elénk.

Poschianoban megháltunk s másnap reggel gyalog indultunk a Bernina hágó felé. Az út a folytonosan emelkedő völgygyel halad, először erdők közt, majd széles kietlen sziklakatlanban, honnan szép kilátás nyílik a poschianói völgyre. Lassankint amint a 2000 méternyi magassághoz közeledünk, megrikulnak, elsatnyulnak és lassankint eltűnedeznek a fenyők; legfeljebb csak a silány havasi fű, moha és a mélyedésekben a közeg marad a szikla ruházata. A völgyet határoló hegyek mindjobban eltörpülnek s hátuk mögül hóval tarkázott óriások emelkednek fel. Itt-ott felütik ősz fejüket a teljesen hóba és jégbe öltözött s a napfényben szemkápráztatólag csillogó Bernina-csúcok, még most csak a kisebbek.

Dél van mire felérünk, az égen sehol egy tenyéryi felhőcske s a hegymászás daczára alig érzünk meleget, sőt a Bernina-hágó felől valószínűs fagyos szellő törli le rólunk a verejtéket. Mikor egy-egy fordulóhoz vagy völgyhöz érünk, mintha lesből rohanna meg a hideg szél. Ha megállunk, fel kell ölteni a köpenyeget.

A hágó tető (Passhöhe) közelében az út még óriási kanyarulatokat tesz a kopár szikla-

halmok közt, míg végre amint áthaladunk, két hatalmas kölavina-gallerián, melyekben még most is 20—30 centm. vastagon állott a téli fagyot hó — egyszerre csak a 2330 m. magas hágó tetőn találjuk magunkat. A terrasse-szerű emelkedés folytán a völgyben nem messze látunk; de annál szebb kilátás nyílik a környékbeli csúcokra, melyek egész körpanorámává sorakoznak. Engadin felől 10—15 percnyi távolban feltűnik a kospiz nevű kétemeletes (jó és jutányos) vendéglő. Mint a szarvas a hűvös forrásnak, úgy örül meg ennek láttára a fáradt vándor. Sietünk is feléje, miközben a völgytalaj tő sziklahullámai közül lassankint három tő bontakozik ki, melyek a kospiz-ot környezik. Kettőnek vize az alpokban szokatlan sötét színű, kivált az egyiké, melyet éppen ezért fekete tónak neveznek. A harmadik és legnagyobb tavat fehér tónak nevezik; vize ugyanis tejszínbe játszó világos zöld. A tavak mögött szemben a kospizzal emelkedik a Cambrena csucs (Piz Cambrena) a Bernina-csoport egy tagja, melynek éppen glecsere néznek a hospiz ablakai. A völgykatlanban hullámként emelkedő dombokról újabb és újabb panoráma nyílik a szomszédos hegyekre, tavakra és völgyekre. A hospiz környékén napközben nyüzsögnek a kocsik és fényesen öltözött vendégek, kik az engadini nyaraló helyekről és fürdőkből ide ki szoktak rándulni ebédre. Estére ismét minden csendes; csak egy-két bátrabb vendég marad éjszakára a hospizban.

Mert ahhoz, hogy itt háljunk, bizonyos

Az önálló vámterület és a kisiparosok. A fővárosi kisiparosok egyesülete tegnap este 9 órakor gyűlést tartott Barta Kálmán kisiparos elnöklése mellett. Tárgyalásra került: az önálló vámterület és a kisiparosok helyzete. A gyűlés, melyen mintegy 600-an vettek részt, igen zajos lefolyású volt s a felszólalók közül többen az önálló vámterület ellen foglaltak állást. Az első felszólaló Kovács László volt, aki az autonóm vámtarifa ügyében legutóbb tartott szaktanácskozás eredményét ismertette. Kifogásolta, hogy a kormány a tarifa összeállításánál nem volt tekintettel a kisiparosok érdekeire. Indítványozta, hogy a gyűlés foglaljon állást az önálló vámterület mellett, de intézzen kérvényt a kormányhoz, hogy a kisiparosok érdekében szükséges szociál-politikai törvényeket minél előbb alkossa meg. Radó Mátyás szobrász szintén az önálló vámterület mellett beszélt. Stern asztalosmester sürgette az ipartörvény revízióját, a munkaidő leszállítását s a munkásvédő törvény megalkotását. Még többen szólaltak föl a gyűlésen, néhányan az önálló vámterület ellen, de azért a késő éjig tartott gyűlésen érdemleges határozatot nem hoztak, hanem abban állapodtak meg, hogy még egy gyűlést fognak tartani legközelebb a Vigadó kistermében.

A Vilmos huszárezred jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Két napig tartó fényes ünnepségekkel ülte meg 6 Felső egyik legkiválóbb csapata: a 7. Vilmos huszárezred fennállásának száz éves jubileumát.

Kiválóan magas személyiségek jelenlétével nyert jelentőségben az ünnepély.

Ami fényt, pompát egy ilyen ünnepélyen ki lehet fejteni, mindnek részese volt Nagyvárad.

Tegnap nyert befejezést a jubileum, a melyre büszke lehet az ezred minden tekintetben kiváló tisztikara.

Lélekemelő, méltó befejezése volt az ünnepélynek az a fenomenális, magas röptű lelkes beszéd, melyet a bibornok tartott tegnap este a tisztikar ünnepi lakomáján.

Az ünnepély tegnapi mozzanatairól a következőket írjuk:

Az ezred lóversenye.

A Vilmos-huszárezred százéves jubileumának második napja is lezajlott.

Az ünnepély pontozatai között kiváló helyet foglalt el a nagyszabású lóverseny.

A verseny-pálya.

Daczára, hogy nem a város határában, hanem a Fácánoson túl levő Micske pusztán rendezték az érdekes versenyt, a lapokban és falragaszokon közzétett meghívást a közönség szívesen vette. A fogatok egymást érték s azonkívül gyalog, biciklin tódult ki a pusztára a nép.

A terület igen alkalmasnak bizonyult; elég tágas, egyenes síkság, fákkal körülvéve.

A főt mellett volt felállítva egy nagy tribün a közönségnek, beljebb, a pálya szélén a versenybírók emelvénye.

A tribün egy része el volt rekesztve a katonák és polgári előkelőségeknek; elől bordó szőnyeggel díszítve, melyen zöld levélből font füzér futott végig. Az ülések és az oldalfalak fekete-sárga vászonnal bevonva.

A versenybírók emelvényének négy sarkán fekete-sárga lobogók voltak kitzúve.

Szép volt ez a díszítés, de mégis olyan monoton egyhangúnak tetszett; mindenütt csak — a fekete-sárga tünt elő.

Pedig hát ezen kívül van a sok között még más szín vegyület is, ami kedvesen hat a szemre, változatosabb is. Például ösmerjük a piros-fehér-zöldet, a piros-fehér-kéket stb. Nem lett volna diszonancia, ha ezeken is gyönyörködhet a szem. Jól esett volna ez sokaknak, mivel a város, a megye előkelőségei közül számosan voltak a versenyen jelen; no meg a dícső multtal bíró ezrednek is van bizonyos tradíciója

Egy külön felállított sátorban voltak kiállítva azok a remek és értékes tárgyak, a melyeket az ezredtulajdonos, Vilmos német császár, Ottó főherceg, Don Miguel bragançai

herceg s más illustis személyiségek ajándékoztak versenydíjakul.

Ugy előzetesen, mint a verseny egész folyama alatt előzőnlötték a sátozt s meglepetéssel szemlélték a drága tárgyakat, melyeknek a legcsekélyebbje is egy-egy remekmű.

A rendet a város határáig diszbe öltözött rendőrség, azonkívül az utakon a csendőrség tartotta fenn. A verseny színhelyén azonkívül gondoskodott a tisztikar, hogy a kirendelt huszárok szolgáljanak a közönségnek a szükséges felvilágosítással s rendet tartson.

És nem lehet a legnagyobb elismerést elhallgatni az ezred parancsnoka Ströhr ezredes iránt, aki a tisztikar élén a nagyszabású ünnepély rendezése körül óriási fáradsággal buzgólkodott s hosszú időkre feledhetlen napokat szerzett Nagyváradnak. A lóverseny rendezésének is ő volt a lelke.

A versenyen jelen volt közönség díszet természetesen a nagyszámú előkelő hölgyek képezték.

Az előkelő férfiak közül a sok közt jelen voltak:

Schwartzkoppen ezredes, a német császár képviselője, aki itt is általános figyelem tárgya volt; továbbá *Schwitzer* Lajos hadtestparancsnok, Pokorny altábornagy, Durman altábornagy, Rohonczy tábornok, Jekelfalussy, Benkő, tábornokok, Latscher tábornok, Scheiber, Lónyay, Rieger, Aulich ezredesek, Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, dr. Bulyovszky József polgármester, dr. Hoványi Géza, Des Echerolles-Kruspér Sándor, Mezey Mihály, Pallay Lajos, dr. Miskolczy Ferencz, Bölöny József, Miskolczy Árpád, Papp János, Szunyogh Lóránd, Meskó Boldizsár, dr. Beöthy Pál, Szemethy Géza, Nyáry Ignác, Halász Gyula, Kunz Gusztáv, Bordé Ferencz, Komlóssy József, Kappel György, Gerő Ármin, dr. Moskovits József, Ragány János, Papp Imre, Óváry Sándor, Jancsó Lajos, Justh Károly, Balázsházy Iván, Bakacs Béla, Olasz Elemér, Janky József, Janky Antal, Huzella Gyula, Rees L. E., Busch Dávid, dr. Bozóky Kálmán, dr. Wawrek Kálmán stb.

Ezenkívül a katonaság részéről az összes alezredesek és igen sokan a tisztikarból.

A József ezred zenekara a tribün mellett volt felállítva s a verseny alatt szórakoztatta a közönséget.

bátorság szükséges. A levegő ugyanis a Berninahágón nyáron is szerfölött hideg, kivált éjjel. Estefele már köpenyegben is dideregtünk, a hospizban pedig, hol megháltunk, este és reggel fűtötték az éttermet. Reggel nyolcz órakor a verőfényes napon 4 fok R. meleg volt, a kisebb és lassabb folyású patakokat pedig jégréteg borította. Egyébiránt még Pontresina és St. Moritz közt is fehér volt a rét reggel a dértől.

Az erős levegő, hideg szél és forrón tűző nap rajtunk is erős nyomokat hagynak, arcunk és kezeink valóságos összeégnek, felpattogzottak, sőt megdagadtak. Ilyesmi különben itt minden idegennel megesisik, aki nem ül a szobában, hanem a szabadban tartózkodik. Hogy a havasokon a nap és szél jobban éget, mint máshol, azt úgy magyarázom, hogy a bőr a fagyos szélben és a forró napon hirtelen hőmérsékeltváltozásoknak, sőt egyidejűleg is nagy melegenek és nagy hidegnek van kitéve. Persze az itteni lakosok bőre ezt is megszokja.

Gyönyörű időben indultunk a Bernináról lefelé Felső-Engadin felé. Utközben a Berninaházaknál tér el az út a Diavolezza tóhoz, mely 2579 m. magasan a jégmezők szélén fekszik. Innen az út tovább vezet a Diavolezza hágóhoz (2977 m.) ahol egyszerű vendéglő van s a honnan az alpok egyik legnagyobb kilátása nyílik a Bernina-csoport havas és jeges tetőire meg csúcsaira. Akinek kedve van itt júliusban szánkázhatik is.

A Bernina-ut fénypontja azonban a Morteratsch glecser a maga felső háttérével. E glecser a Piz Bernina (4052 m) és Piz Morteratsch (3574 m.) oldalairól omlik le s egyike

Svájc legnagyobb és legérdekesebb glecsereinek. Abban pedig alig van párja, hogy egész mélyen leereszkedik a völgybe s ottan valóságos jégfolyóvá alakul, mely van 7—8 km. hosszú, 2—3 kilométer széles és 20—50 m. mély, sőt felső részén még mélyebb lehet. Csak helyenkint borítja el a morina, legnagyobb része hófehér. Egészen az országot közelébe nyílik, alig negyedórányi távolságban végződik a róla nevezett hoteltől. A glecser végén boltozatos kapu van, mely alól a glecserpatak zuhag ki. Éllemes emberek pedig a glecser jegébe barlangot vágtak, melyet pénzért mutogatnak, mint a Rhäne-glecsernél. Itt is be lehet tekinteni a glecser belsejébe. Érdekes, hogy egyik tavaly vágott folyósó egy év alatt annyira megszükkült, hogy most már nem fér belé az ember. A glecser folyása nyomta össze. A glecser hátán vezetővel sétát lehet tenni, ami semmi veszedelemmel nem jár; mert a Mortenatsch glecser vége felé egész tömör, hasadékok nincsenek benne, — legfeljebb elcsúszik az ember a sikos és lejtős talajon. Másik különlegessége a Morteratsch glecsernek, hogy felületén nagyon hullámos, egész kis hegyek és völgyek vannak, melyek köz számtalan patak folydogál, mely utat vágna magának a jégben. E patakok ahol a glecser meredek széléről lefutnak, néha valóságos (10—15 m. magas) vizeséseket képeznek. A glecser hátterében pedig az alpokban is ritka egyszerű láncolata emelkedik a hóval és jéggel borított csúcsoknak s a magas jégmezőknek. Balról a Piz Palü (3860 m), azután Piz Bernina (4052 m.) jobbról a Piz Morteratsch (3754 m.). Alig tudunk megválni e látványtól, s még távozásunk

után is vissza-vissza tekintettünk a napfényben ragyogó csúcsokra.

Ettől kezdve az út beereszkedik az Engadin völgybe. Az Engadin három dologról nevezetes: csaknem páratlan alpesi panorámáiról, gyönyörű tavairól és fényes nyaralóhelyeiről. Európa előkelő nyaraló helyei közt az engadini nyaraló helyek fekszenek legmagasabban, 1800—1850 m. magasan a tenger színe felett. Az Inn folyó, mely Maloja mellett a 2480 m. magasan fekvő Lungins tóból ered, az engadini völgyben egymás után négy gyönyörű tavat képez: a silsi, silvaplanai, campferi és St. Moritzi tavat. A tavak mellett fekszik St. Moritz, Maloja stb., csekély távolságra pedig Pontresina és Lamaden. Felső Engadin közponja St. Moritz (1769 m. magasan) és Pantresina (1803 m. magasan); előbbi remek levegőjén kívül rendkívül erős vasas vizeiről, utóbbi pedig mint turista-központ és mint magaslati gyógyhely híres. Pontresinából remek kilátás nyílik különösen a hatalmas Roseg glecserre és az annak háttérében fekvő Bernina-csúcsokra. Ugy Pontresina mint St. Moritz vendégei a legelőkelőbb és legpénzesebb körökhöz tartoznak, legtöbb az angol, de sok a francia és porosz is. Mindkét nyaralóhely fényes vendéglőkben, villákban bővelkedik; persze az árak is arányban állanak a fényvel.

De mint Svájcban máshol, úgy itt is el lehet mondani, hogy az ember ha sokat fizet is, de mindent jót kap. Egyik utitársam tette azt a felfedezést, hogy míg Svájcba nem értünk, bátran ihatta a kávé; de amint Svájcba ezt a kávé elvette az álmát. Meg is kérdezte egy helyen a szolgáló leánytól, aki fekete ká-

A verseny-bizottság.

A versenybizottság a következőkből alakult meg:

Bírók.

Bayersheimi Schwitzer Lajos, altábornagy,
Pokorny Hermann, altábornagy,
Rieger Emil, ezredes,
Ströhr Adolf, ezredes.

Bizottság.

Márkusi és batizfalvai Máriássy László, őrnagy,
Batthyány Gábor gróf, kapitány,
Bere Hermann báró, kapitány,
Schwaben Durneisz Gyula báró, hadnagy.

Indítók.

Hammersbergi Gantzstuck Dezső, kapitány,
Breda Viktor gróf, kapitány.

Mázsálók.

Kirsch Frigyes, kapitány,
Gunka Viktor, főhadnagy.

Pályafelügyelők.

Kehleer János, őrnagy,
Seyff Ferencz, őrnagy,
Czabaji Horváth Péter, kapitány.

A versenyek.

A mintegy kétezerre tehető közönség nagy érdeklődéssel várta a verseny megkezdését.

Addig is kedvteléssel szemlélték a versenyben résztvevő csinos huszártisztek sürgését, forgását s bírálhatták a versenyre bocsátandó pompásabbnál pompásabb paripákat.

A felhőtlen levegő-égről erősen tüztek le a sokaságra a nap sugarai, de ez éppen nem feszélyezte a közönség jó részét abban, hogy minél jobban összemörüljön a pálya korlátja mellett.

Az üzleti szellem azonban itt is megtalálta a módját, hogy miként lehet jó üzlet mellett megmenteni a — szomszagságtól.

Mindenkinek zsebéhez mérten igyekeztek élvezetet nyújtani.

A bódét valóságos ostrom alá vették a friss sörért és a hideg spriczerért. Az öreg nap tönkre silányított minden rangot, finyásabb

véval kínálta: valódi-e a kávé vagy nem. A leány persze azt felelte: valódi. No akkor nem iszom, mert engem az igazi kávé izgat és nem hagy aludni.

De annál rosszabb a szivar és dohány, kivált némely cantonban. (Svájcban nincs monopolium.) A szivar izetlen, száraz; legjobb veveyt szivni, mely nem jobb, de nem igen rosszabb a többinél s mégis jelentékenyen olcsóbb. A pipadohány pedig oly rossz, hogy egyik utitársam, aki mindenáron pipálni akart, virginiaszivarokat vágott meg pipadohánynak, csak hogy pipálhasson. Persze ez kissé drága pipadohány volt és jó még sem volt.

Az Engadin környékén igen sok a tőzegtelep. Ha az ember végig megy a réten, a föld úgy reng lábai alatt, mintha belül üres volna. Olyan járás esik a tőzegen, mintha ruganyos matracokon járnánk. Az is talán páratlan, hogy Felső-Engadinban az országutat locsolják, hogy por ne legyen.

Felső-Engadin lakossága nagyrészt retoromán, de sok az olasz is. Sok helyen csakis román feliratokkal találkozunk, ami az idegenre elég kellemetlen, mert a felirat dacára sem tudja magát tájékozni. A románok itt kálvinisták; katolikus kevés van, amivan is többnyire olasz. Meg is jártuk ezzel Pantresinában. Szombat este érkezünk s miután megszállottunk, nyugodtan indultunk a kath. templom keresésére. De mily nagy volt meglepetésünk, mikor hallottuk, hogy Pantresinában kath. templom nincsen, hanem csak a St. moritzi káplán jár át vasárnap misézni az iskola épület egy szobájában. Másnap reggel tehát átmentünk St.

izlést a bódé körül; örült aki hozzájutott egy kis hűsítőhöz.

Kint a nép között pedig volt dolga a vizárlóknak.

Három órakor megszólalt a csengő s az egész közönség figyelmét a verseny pályára terelte.

A megnyitó akadály verseny.

A verseny első pontja a megnyitó akadály verseny volt, rengeteg, nem kevesebb, mint 36 nevezéssel.

Tiszteletdíj a négy első lovasnak. Táv. kb. 4000 méter.

A versenyre azonban csak nyolczan állottak ki és pedig

gr. *Batthyány* Gábor, »Vetter« lovával;
Igler Alfréd hadnagy, »Első« lovával;
Checnel Viktor százados »Picyké«-jével;
gr. *Somssich* Géza főhadnagy »Vezér«-jével;

Strada Gyula főhadnagy »Virág«-jával;
Szabadhegyi Elemér hadnagy »Kedves«-ével;

Schmeidel-Strassinck Károly főhadnagy »Ezsaiás«-ával;

Clement Pál hadnagy »Grisette«-jével.

A verseny érdekes volt; jó ideig majdnem egymás mellett haladtak a lovasok, de a futam végén *Strada* főhadnagy szépen bejött elsőnek.

Megis nyerte a kedves kezeiből jött verseny díjat, az ezred hölgyei által adományozott diszes ezüst korsót, tetején Szent György lovaggal.

Az *Eszterházy* Antal Miklós herceg ezüst korsója második díj *Szabadhegyi* Elemér hadnagnak jutott. A közönség azt remélte, hogy elsőnek érkezik be.

A harmadik díjat, egy remek ezüstdíjat gr. *Somssich* főhadnagy vitte el pompás állású »Vezér« lovával.

Végül a negyedik díj gr. *Batthyány* Gábor századosnak jutott. Ez az ezred által ajándékozott szép művű ezüst tárcza.

Altisztek versenye.

Az altisztek versenyében minden századtól két-két altiszt vett részt. *Hammersberg* Dezső százados vezette őket.

Moritzba, ahol úgy a faluban mint a fürdőben van egy-egy szerény kath. templom.

Hogy az engadini fürdők drágák, az érthető; a tulajdonképeni saison csak hat hétig tart, — de a tél kilenc hónapig. Télen az egész fürdőtelepen csak egy-két szolga marad, a bázak őrizetére. St. Moritzba azonban téli kura is van, ha az utak járhatók. Ilyenkor nagy szánkázásokat és korcsolyázásokat rendeznek.

St. Moritz lakossága különben erősen antisemita érzelmű; roppant haraguzsna a gazdag bankárookra, kik elriasztják a tejedelmi vendégeket. Nemrég a Viktoria hotel fejedelmi és magas arisztokrata vendégei felszólították a vendéglőst, hogy távolítsa el házából K. berlini bankárt; különben ők távoznak. A vendéglős késznek nyilatkozott erre, de csak úgy, ha kárpótolják a szenvedett veszteségért. Ez azonban bajos volt, mert a bankár egy maga bérlő az óriási hotel első emeletének felét, s a hotelben oly fényes estélyeket ad, melyek közül egyetlenegy 22,000 frankba kerül.

Engadinban sok bernáthegeyi kutyát láttam; rendes kereskedést üznek velük, csak hogy borzasztó árakat kérnek értük. Nemrég egy him bernáthegeyi hutyáért (rövid szőrű) tulajdonosa 2000 frankot kért; és 1800 frankot ígértek is érte, de a tulajdonos annyiért nem adta.

Felső-Engadin népe már nem oly barátságos és kedves, mint Svájc egyéb részeinek lakossága. Ugy látszik, már megrentotta az idegekkel való érintkezés és — Olaszország közelsége.

Éppen azért, bármennyire gyönyörködtem is ott a természet szépségeiben, cseppet sem sajnáltam, mikor el kellett azokat hagyni.

A versenyenél a 6. század egyik altisztjével az a kis baleset történt, hogy a tribün közelében lova elesett s ő is lefordult a lóról. Alig egy pillanat alatt azonban újra lovára pattant s az ügyes lovas csakhamar nyomában volt társainak. Sem néki, sem lovának nem történt baja. Ügyessége a magas rangu tiszteknek is tetszett.

A futam végével elsőnek érkezett be *Szabó* őrmester a 3. századtól s most már ő a német császár által küldött szép arany óra bolog tulajdonosa.

Második lett *Csalár* szakaszvezető, harmadik *Horváth* őrmester és negyedik *Nyáry* őrmester. Mindegyiknek zsebében már vigan ketyeg a díj: egy-egy szép ezüst óra.

Akadály-verseny.

A harmadik pontot akadályverseny töltötte be tiszti lovakkal. Tiszteletdíj a 4 első lónak. Távolság 3200 méter.

A 11 nevezés közül hatan álltak ki a pályára, futtatásra készen és pedig:

Báró *Berg* Hermann kapitány »Postás«-sal;
Fanta Géza hadnagy »Molnárnő«-vel;
Nedeczky Ferencz főhadnagy »Istentelen«-nel;

Strada Gyula főhadnagy »Lago«-val;
Szabadhegyi Elemér hadnagy »Nácz«-val;
Schmeidel-Strassinck főhadnagy »Pepi«-vel

Remek verseny volt; hol egymás mellett, hol közvetlen egymás nyomában száguldtak a lovak s igen szép küzdelem volt. A versenybírósság is nagy figyelemmel kísérte.

Az első díj a *Lobkovitz* herceg adománya volt, egy drága ezüst serleg. *Szabadhegyi* Elemér hadnagy nyerte el.

A másodiknak báró *Berg* kapitány érkezett be; a báró *Mecsey* tábornok által ajándékozott pompás ezüst tea-készletet nyerte.

Harmadiknak jött be *Schmeidel-Stassinck* főhadnagy; jutalomdíj az ezred által ajándékozott szép bronz szobrot kapta.

A negyedik díj *Nedeczky* Ferencznek jutott. Ez egy cigaretté tárcza ezüstdíj; az ezred ajándéka.

Gátverseny.

Fokozott érdeklődéssel néztek a verseny negyedik száma elé. A négy első lovasnak volt kitűzve díj. Távolság 2400 méter.

Huszonnégy nevezés volt s ezek közül futott hét.

B. *Berg* kapitány »Renatta«-ja;
Chernel Viktor százados »Dirt Cheap«-ja;
Irsay György hadnagy »Damocles«-e;
Kahler János őrnagy »Pajzán«-ja;
Kuncze Gusztáv hadnagy »Werther«-je;
B. *Schwaben-Durneisz* hadnagy »Pazar«-ja;
Gr. *Somssich* Géza főhadnagy »Donna Dado«-ja;

Gr. *Starhemberg* kapitány »Paradebummler«-je.

Remek futam után elsőnek érkezett be *Chernel* kapitány. Az Ottó főherceg drága művű ezüst serlegét nyerte. Rajta O betű és arany korona.

Másodiknak *Starhemberg* gróf »Paradebummler«-je jött be. *Benkeő* táborok pompás ezüst cigarettá szekrénykét nyerte lovassának.

A harmadik díjat *Somssich* Géza »Donna Dado«-ja vitte el. Szép ezüst u i készlet; *Eszterházy* gr. adománya.

A negyedik díj nyertese báró *Berg* százados; gr. *Zichy* ajándéka, szép ezüst tárgy.

Huszárok versenye.

Minden századból 2—2 ügyes lovas volt összeválogatva; nyalka fiuk. Gr. *Breda* kapitány vezette őket.

A 6. század egyik lovassánál ismétlődött, ami az altisztek versenyénél előfordult. Az

ugratásnál lova árokba ugrott s lovassa lefordult a megbotlott lóról. A fiu azonban erősen fogta a lovát s mint a gondolat, rápattant s iramodott tova. Szerencsétlenség nem történt.

Elsőnek egy Szalontai nevű huszár érkezett be, a német császár által küldött arany órát nyerte. Ha kitelik a három esztendő, milyen boldog visszaemlékeztető lesz ez a kis »ketyegő-jószág«.

A többi nyertesek a következő sorrendben érkeztek be: Kovács (II. század), Vörös (3. sz.), Tancsi (3. sz.) és Tamási (I. sz.). Egy-egy órát kapnak.

Kincstári lovak sikversenye.

A nevezések közül aránylag ennél a versenynél vettek részt legtöbben a futásban. Tizenkét nevezésből hét futott és pedig:

Gr. *Batthyányi* százados »Nyegres«-e.
Clement Raul hadnagy »Ozsva«-ja.
Chernel kapitány »Mignon«-ja;
Edlinger tiszthelyettes »Mylady«-ja;
Irsay hadnagy »Nobili«-ja;
 Gr. *Széchenyi* főhadnagy »Olifant«-ja;
Weisz József hadnagy »Pacsir«-ja.

Nagy küzdelemmel futottak, különösen a a beérkezéshez közzel kijutott a »nogatásból« a lovaknak is. Ez a futam a lovasokat is nagyon kifárasztott, de azért általában azt láttuk, hogy kiméletesebben bántak a lovakkal, mint más lóversenyeken szokás.

A start előtt két ló kitört.

Első lett gr. *Batthyány* Gábor kapitány; szépen érkezett be, s megnyerte a *Pokorny* altábornagy által ajándékozott, mahagoni fából készült szivar és cigaretta szekrényt.

A második díjat *Irsay* hadnagy nyerte. Ezüst kehely, Pálffy Miklós herczeg ajándéka.

Harmadiknak érkezett gr. *Széchenyi* főhadnagy. Gróf Marengy ezredes ajándékát, egy értékes pálinka servicet nyert.

Végül a 4-ik díjat *Edlinger* tiszthelyettes vitte el. Ezüst cigaretta szelencze.

Jubileumi akadály-verseny.

A legérdekesebb pontja volt a versenynek az utolsó: a jubileumi verseny. Óriási futam: 4800 méter. A legérdekesebb díjak voltak erre kitűzve.

Résztvettek a futamban:

Gr. *Batthyányi* kapitány »Cornelius Henz«-je;
 B. *Berg* kapitán »Envain« lova;
Edlinger tiszthelyettes »Solist«-ja;
Irsay hadnagy »Bez«-je;
Jekelfalussy István hadnagy »Fillér«-je.
 B. *Schnaben*-Durneisz hd. »Rochester«-je.
 Gr. *Sommsich* főhd. »Vezér«-je;
Strada főhadnagy »Gesztor«-ja;
 Gr. *Széchenyi* főhd. »Kundri«-ja;
Schmeidl-Strassincky főhd. »Eisenkönig«-je.

A közönség pillanatról-pillanatra leste, miként változik futam közben a helyzet.

Végre elsőnek *Edlinger* tiszthelyettes futott be. Elnyerte a német császár ajándékát egy drága serleg, mely ezreket ér.

Második lett *Jekelfalussy* »Fillér«-je, egy pompás állat. A braganzai herczeg remekművét ajándékát nyerte. Király Ő Felségét ábrázolja a drága szobor, az aranygajdas rend öltönyében.

B. *Berg* kapitány nyerte el a harmadik díjat, *Lónyay* Albert ezredes ajándékát, Károly főherczeg miniatúr bécsi lovasszobrát.

A negyedik díj nyertese gr. *Sommsich* főhadnagy »Vezér«-je. A gróf *Széchenyi* főhadnagy emallirozott ezüst cigaretta és gyufatartóját kapta díjul.

Ezzel véget ért a verseny.

A közönség azonban lassan oszlott szét. Különösen nehezen ment, míg az összes kocsik elindulhattak.

A micskei pusztán még nem volt ennyi ember egyszerre.

A visszajövetelnél olyan borzasztó porfelhő vette körül a kocsikat, hogy alig láthattuk az előbb menő kocsikat. Igen sokan az újárósiak közül gyalog rándultuk ki az ünnepélyre s a réten keresztül a kellemetlen por nélkül hazajuthattak.

A városban fellocsolták az utcákat, s így itt nem vertek a kocsik nagy port.

Bankett a Csarnokban.

A hivatalos jellegű társas vacsora tegnap este volt a Kereskedelmi Csarnok nagytermében.

Ismét megújult a kép. A tegnapelőtti diszes és gyönyörű kép, amely a bibornok által adott diszebéd, valamint az esti bankett fényes képe megisméltődött tegnap a Kereskedelmi Csarnok fényes termében.

Hatalmas, patkó alakú asztal, 110 terítéssel, 8 kisebb és egy óriási virágcsokorral.

Kábitó virágillat az egész teremben.

És a kép, a társas estély képe bizony fényes volt.

A váradai társas élet legelőkelőbbjei, a huszárezred nagy állású vendégei és ezek közül maga Bibornok püspökünk, az asztalfőn. Fényes nagyon fényes társaság volt a tegnapi.

Kevéssel 7 óra után gyülekeztek a vendégek.

Mind jobban és jobban telt meg a fényesen világított terem s mikor az esti 8 óra elérkezett, már teljes volt a vendégsereg száma.

Valamivel 8 óra után érkezett meg azután a Bibornok püspök Ő Eminenciája.

Kiséretében jöttek *Schwartzkoppen* ezredes, *Schwitzer* altábornagy és *Fetsler* titkár.

Kevéssel Ő Eminenciája megérkezése után kezdetét vette a vacsora.

Az asztalfőn Ő Eminenciája, bibornok püspökünk ült. Jobbján:

Schwartzkoppen ezredes és *Pokorny* altábornagy;

Schwitzer altábornagy és *Zajnay* kanonok prépost. Ő Eminenciájával szemben *Stróhr* ezredes,

ennek jobbján:

dr. *Radu* Demeter lugosi gör. katolikus püspök,

balján:

dr. *Beöthy* László főispán ültek.

A vendégek közt különben ott láttuk a kibornoki ebéd összes vendégeit, kevés kivétellel.

A pohárköszöntők.

A pohárköszöntők sorát *Schwitzer* altábornagy nyitotta meg. Boldog lehet az az ezred, mondá, amelyik ilyen dicső 100 éves multra tekint vissza. Nem kívánhat jobbat az ezrednek, mint azt, hogy hasonlóan fényes száz év várjon reá még sok száz éven át a jövőben. Ohajtja, hogy az összetartózság érzete továbbra is fennálljon ebben a kitűnő ezredben.

Beszéde folyamán megemlékezett az osztrák császári jubileumról, de beszélt arról is, hogy ha lehetnek differenciák az osztrákok és a magyarok között, egyben mindenesetre egyformán éreznek: az uralkodó iránti hűségben és odaadásban. Az uralkodóra üriti poharat.

A viharos éljenzés csillapulta után *Stróhr* ezredes emelt szót: Boldog és büszke abban a tudatban, mondá, hogy ily fényes multu ezrednek a parancsnoka. Bizony páratlanul áll ez ezred által a multban kiérdemelt hadi dicsőség. A király által adott mondott jeligét: Pro rege et patria, az ezred megoldotta azzal, hogy Harczkészen előre. Ennek a kitűnő ezrednek,

hozzá méltó tulajdonosára: a német császárra üriti poharát.

Ezután *Schwartzkoppen* beszélt; hivatalosan tudára adja az ezred tisztikarának, hogy a német császár csak szerencsekívánatait és örömet fejezi ki ennek a kitűnő ezrednek. Ő az ezredet élteti.

Utánna *Pokorny* altábornagy mondott rendkívül rokonszenves beszédjében arra a polgárságra üriti poharát, amelyből a vitéz huszárezred legénysége kikerült. És mikor a békés polgárokra, az ezred zömét képrző vitéz huszárok egészségére iszik, semmiesetre nem feledkezhetik meg arról, aki a békés polgárok atyja és lelki fejedelme itt. Váradon. A bibornok püspökre, dr. *Schlauch* Lőrinczre üriti poharát.

Rendkívül kedves jelenet fejlődött ki erre. Az egész társaság egyenként járult a bibornok egyházfejedelméhez, hogy koczintsanak vele és a bibornok püspöknek minden egyeshez volt egy barátságos szava és mosolya.

A bibornok beszéde.

Ezután felállott bibornok-püspökünk Ő Eminenciája, ki németül kezdvén szónoklatát, mindenekelőtt a legmélyebb köszönetének ad kifejezést azon szívélyes szavakért és érzelmekért, melyeknek az altábornagy ur kifejezést adott s teljes mértékben osztozik azon felfogásban, hogy mily fontos az, hogy a polgári elem, mint itt Váradon is, teljes összhangban él, a minek különben az az oka, hogy a hadseregben dobog a nemzet szive, s ez az, mi szorosabb egységbe összevonja.

De engedjék meg, hogy én e gondolatokat magyar nyelven, az édes magyar nyelven szőjjem tovább!

És így folytatta magyarul:

Bármily megítélés alá is vétetik az állandó hadsereg becsértéke a nemzetek culturéletében: egy nekem bizonyosnak látszik és ez az: hogy bárha sokszor a multban a haderő az abszolút hatalomnak volt támasza, — ma miután az államéletben az egyén nemcsak constitutív, hanem szabad eleme is az államnak, melyben szabadon fejlődni és működni kíván; — ma a korszellem bontó iránya és törekvései között a haderő hivatva van arra, hogy a valódi szabadságnak, a művelődésnek s így a nemzeti lét fentartásának is kimagasló őre és védője legyen.

A művelődésnek folyton haladó szelleme mintegy segítségül hívja azt ezen csendes működésének biztosságára.

Ő a rend, ő az erő az államháztartásban és ma, midőn minden polgár egyszersmind katona, a katona is polgár; ezen kettős jellege által egyszersmind államfentartó elem.

Ezen kettős gondolatnak hatása alatt ma a nemzet előtt a haderő már nem idegen elem, a társadalmi létnek viszonyai is ez irányban már megváltoztak, és hogy szűkebb hazánkról Nagyváradról szóljak, itt a polgári és katonai elem mindig egyetértésben, ma pedig mindig bensőbbé váló viszonyban él. A minek fenntartását bizonyára mindenki hön ohajtja.

És ez igen természetes!

E kettős gondolatnak átszőződése ma közelebb hozta a nemzetet a haderőhöz. A családok százezer szákkal fűződnek hozzá, mert fiai ott vannak és harcolnak a királyért és hazáért, ma valóban

mondhatni: hogy midőn a katona a végelhatározás legünnepélyesebb perceiben élethalál harcztot viv, a nemzet szive ott lüktet a küzdők táborában.

De más részről a hadsereg is azon felemelő gondolattól át van hatva, hogy gyökere és ereje a nemzetben lévén, ő maga is az önfeláldozás színvonalára száll, kész mindenét királyának és nemzetének oda adni.

És e gondolatnál kegyelettel tekint fel minden hü alattvaló a legfőbb hadurhoz császár és apostoli király Ő Felségéhez, legkegyelmesebb urunkhoz és királyunkhoz, ki midőn a jogara alatt lévő népeknek és nemzeteknek millióit atyai szeretettel gondozza, nem kisebb szeretettel magához öleli e millióknak a gyermekeit, — saját gyermekeit: a katonákat.

És én mély alattvalói hódolatomnak is kívánok kifejezést adni, midőn poharamat üritem az ausztria-magyar haderőre és ennek kiegészítő részére a honvédekre.

Üdv derék hadseregünknek! Legyen dicső, mint a multban! Legyen a béke idején szeretetünknek, a csaták tüzeiben bámulatunknak tárgya! hordozza büszkén a babér koszorút, melyet dicső fejedelmének elismerése és a nemzet szeretete homlokára tűz!

Éljen!

A bibornok beszédje után lelkes éljenzés és a *Radetzky* induló hangzott fel. Majd *Stróhr* ezredes olvasta fel az üdvözlő sürgönyöket:

Ő felsége az uralkodó üdvözlő a jubiláló ezredet.

Ottó főherceg ismételt sajnálatának ad kifejezést, hogy el nem jöhetett. Üdvözlő az ezredet.

Frigyes Vilmos német trónörökös büszke arra, hogy az ezredhez tartozik, bajtársainak üdvözlését küldi.

Schwitzer a német hadsereg egészségére és dicsőségére üriti poharát.

Végül *Schwartzkoppen* a legelső magyar katonára a királyra üriti poharát.

Óriási éljenzés.

A kedélyes lakoma a késő éjfélig tartott.

A menu-t *Czeplédy* Sándor, a Püspökfürdő bérloje szolgáltatta *Kovács* János vendéglős társaságában. Jó izlésű huszártiszteink nem tudták eléggé dicsérni a pompás ételeket, italokat és pontos kiszolgálást; egész meglepéssel nyilvánították egymás között, hogy az ősrégi, ma is európai hírű Püspökfürdő bérloje, megfelelt annak a várakozásnak, melyet reméltek tőle akkor, midőn számos pályázó közül őt kérték fel e banket kiszolgálására.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **A braganzai herceg utazása.** Két napig volt szívesen látott vendége *Don Miguel* braganzai herceg bibornok-püspökünknek. A herceg Ő Fensége azonban a huszárezred jubileumának ünnepségein mindvégig nem vehetett részt, mert fontos ügyek miatt tegnap reggel a gyorsvonattal elutazott Nagyváradról.

* **Szevélyi hír.** Dr. *Fráter* Imre igazgató főorvos fürdőre utazott, honnan csak aug. 6-án tér vissza.

* **Anna napja.** Ma, kedden van Szent Anna napja. A nagyvárad Orsolya zárda templomában ünnepélyes istentisztelet lesz délelőtt 10 órakor, mivel a templom főoltára Szent Anna tiszteletére van szentelve. Az ünnepélyes szent mise előtt a szent beszédet Pálffy Béla segédlelkész fogja tartani.

* **A megrabolt arvapénztár.** A Kriványkrónikában ma van a legcsendesebb nap. A vizsgálat ma nem hoz szenzációs fordulatot. A rovancsoló bizottság ma vette fel a vizsgálatról az első jegyzőkönyvet. A hiányzó összeget most már véglegesen megállapították: Krivány összesen háromszázkilenczezer frtot sikkasztott. A jegyzőkönyvet az alispán, a főszámvevő, az arvaszéki elnök, az ellenőr, a könyvelő és a miniszteri kiküldöttek irták alá. Az újabban felfedezett huszonötezer frtos sikkasztást Krivány úgy hajtotta végre, hogy a főkönyvi kivonatokat otthon készítette s a hivatalban az ellenőrrel csak összehasonlította. A számvevő azután csupán a végső tételeket nézte meg. A belügyminiszter leiratban a biztosítási végrehajtás elrendelését kéri az alispánon kezdve az összes fegyelmi vizsgálat alá vont tisztviselők vagyonára.

* **József főherceg fiatalkori élménye.** József királyi herceg tegnap délelben a debreczeni vasúti perronon, közvetlen az elutazása előtt vidám hangulatban beszélgetett a körülötte álló debreczeni urakkal. Szóba hozta, hogy a déli csapat szemle alkalmával egy huszár leesett a lóról.

— Hanem — ugymond — derék szál legény volt, mert kétszer is bikkolt a ló alatta és csak azután esett le, de oly ügyesen, hogy nem történt baj.

Ennek az ötletéből a főherceg a következő ifjúkori élményét beszélte el.

— Fiatal koromban a bécsi udvari lovardában az akkori fiatalabb főhercegekkel lovagoltunk Volt egy bokkoló ló, amely egymásután levetette a lovasokat. No — mondok — kívágom a magyar becsületet. Felültem a lóra, bikkolt is alattam, a lovasok pedig mosolyogva integettek egymásnak s várták, hogy mikor vet le a ló. Nehéz is volt azt megülni, de mert a sok német között csak én voltam magyar, elhatároztam, akárhogy is, de megülnöm a lovat. Körülvágtattam vagy háromszor a lóval, de mikor negyedszer is bikkolt alattam, oly erővel rántottam hátra a kantárt, hogy a ló összerogyott és nem is kelt fel többet, a hátgerinczsontja tört el ... De legalább kivágtam a magyar becsületet ...

* **Riadalom a Fúzes-utcán.** Idegizgató látványnak voltak tegnap délután tanui azok, akik a lóversenyről való bevonulás megtekintésére Fúzes utcának Szt.-János utca felőli végére gyülekeztek. A lóháton jövő Vilmos huszár tisztek közül egy főhadnagyot ugyanis lova levetette a porba, a megbokrosodott lovat azonban egy napszamos ember zablyájánál fogva megragadta. A megbokrosodott lovat azonban nem volt könnyű dolog egy embernek megállítani, a bátor ember pedig már nem tudott szabadulni a lótól, mert a zablyát erősen kezefejére tekerte és ennek következtében a megvadult ló őt össze-vissza rugdosta úgy, hogy lábán, mellén és kezén jelentékeny sérüléseket szenvedett.

* **Elutasítva.** *Vaday* József népiskolai tanító nemrég indítványt terjesztett be a honvédelmi m. kir. miniszteriumhoz, mely szerint a földműves ifjak már 15—20 éves korukban lennének kiképezendők és kiképzésükre fordított ill. tényleges szolgálati időjük egy évre szállíttassék le. Ezen indítványt illetőleg *Grómon* államtitkár értesíté Nagyvárad város közönségét, hogy elutasított.

* **Nyomorba hagyta a családját.** Még márczius elején történt, hogy *Wallerstein* József belényes-lazuri illetőségű, robogányi lakos azzal az ürügygel, hogy napszám után lát, hazulról távozott. Ez idő óta azonban mit sem hallott felőle a népes család, amely így kenyérkereső

nélkül maradt. Várták, várták az eltűnt embert, de mind hiába. Végre azután a tökéletesen nyomorba jutott család a hatóság oltalmát és segítségét kérte, az eltűnt család fenntartó felkeresése céljából. Így történt, hogy a belényesi főszolgabíró köröző levelet adott ki az eltűnt *Wallerstein* fellelhetése végett. A köröző levél szerint *Wallerstein* 54 éves, magas termetű, barna, tömpe orru férfiú; különös ismertető jele, hogy mindkét lába — topa.

* **Halálozás.** Mély részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Fröhlich Pál és neje szül. Szőke Sára egy a maguk valamint számos rokonaik nevében is fájdalmas szívvel tudatják felejthetetlen kis leányuknak Fröhlich Rózának folyó hó 25-én reggel 4 órakor élte 12-ik havában történt elhunytát. Drága kis halottunk hült tetemei folyó hó 26-án d. u. 4 órakor fog Hidegser-utca 33. szám alatt levő lakásánál az ev. ref. egyház szertartása szerinti ima után az olaszii sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességétetre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1898. július hó 25-én. Áldot legyen emléked, aludd örök álmodat, — melylyel annyi bánatot hagytál nekünk örökül — csendesesen és békében.

* **Tilos aházalás.** *Zentán* nagy konsternációt okozott a kereskedelemügyi miniszter legújabb rendelete. A város törvényhatósága ugyanis július hó 1-én tartott közgyűlésében kimondta, hogy — bizonyos vidékek lakóinak adott jogok fenntartásával és épségbenhagyásával — Zenta város területén tilos a házaló kereskedés. A közgyűlés ezen határozatát az említett rendeletben jóváhagyta a kereskedelemügyi miniszter. Innét van azután, hogy bunak eredtek Zenta házalói, a handlék.

* **Sikkasztó vasutas.** A gyomai állami vasúti teheráru pénztárnál nagy sikkasztásnak jöttek nyomára. A pénztár kezelője évek óta bűnös manipulációt folytat, amelylyel 2700 frt erejéig károsította meg az államot. A sikkasztást úgy fedezték fel, hogy az állomás főnököt áthelyezték, amely alkalmából általános rovancsolást tartottak. A rovancsolás meglepő eredményre vezetett. Az arapénztár könyvei évekre visszamenőleg meg voltak hamisítva, amivel *Beczky* Miklós pénztáros sikkasztásait leplezte. Az aradi üzletvezetőség, amelynek azonnal jelentést tettek 48 órai időt adott *Beczky*nek a hiány pótlására. A rövid moratórium tegnap este telt le, de a pénztáros csak 1000 forintot térített meg az elsikkasztott pénzből s így a bűnös hivatalnok ellen megteszik a bűnvádi feljelentést.

* **Vizbefult gyermek.** F.-Tót-i levelezőnk írja a következőket: E hó 20-án történt, hogy *Uzsupán* Péterné a malomba vitte az örletni valót. Velement 8 éves leánykája, *Mari* is. Utközben a gyermek több ízben panaszkodott, hogy nem bír menni, oly annyira melege van. Az anyja erre hazaküldötte őt, meg hagyva neki, hogy üljön odahaza valami árnyékos helyre, közben pedig etesse meg a malaczkokat. A gyermek haza is ment. De nem sokáig maradt otthon. Átjött hozzá látogatóba a szomszédék kis leánya, evvel azután hancuzni kezdett. A két gyermeket azután a falubeliek a kertek alatt, a Körözs partján látták játszani. Egszerre csak az egyik kis leány sikoltására figyelmesekké lettek. *Mari* ugyanis a Körözs egy elkerített helyén fürödni akart s a vízbe ugrott; ott azonban a víz nagyon is mély volt s a kis gyermeket elnyelte. Mire kihúzták a vízből, a gyermek már halott volt; megfulladt. A szegény szülők csak a szomorú valóságot tudhatták meg, mire haza futottak. Miután pedig a halálesetnél a kis halott játszótársán kívül senki sem volt jelen, a szolgabíró elrendelte a hulla orvosrendőri felboncolását illetve megvizsgálását, annak megállapítása végett, vajjon a haláleset nem külerőszak folytán követ-

kezett-e be. *Schwarz* Manó körorvos meg is vizsgálta e hó 21-én a hullát, de azon erőszaknak semmi jelét sem találta s így kétségen kívül megállapíthatta, hogy a halált véletlen szerencsétlenség, illetve vízbefulladás okozta. A hullát az orvosrendőri vizsgálat után eltemették.

* **Korán érett mákvirág.** Tápió-Szelén — mint ottani levelezőnk írja — *Mészáros* István, majd *Samjai* János módos parasztgazdánál rövidebb ideig atele kisbéresi funkciókat végzett *Mozse* Tógyer 11 éves suhancz. Am a nyugtalan vérű fiatal semmiképpen nem tudott megbarátkozni a belső gazdaság körül felmerült teendőkkal, meg azután az ólak és aprómárhák körében lefolyó csöndes, nyugodalmas élet nem volt inyére. Kapta lelkét hát egy szép napon és kereket oldott. Indokolatlan távozását súlyosítja azon körülmény, hogy nem üres kézzel távozott gazdától, hanem emlékül egyet-mást elemelt, továbbá pedig, hogy *Mozse* Tógyer úr — nem találván eléggé kellemes hangzásúnak becsületes nevét — a sokkal csinosabban hangzó *Nyegrucz* Tógyer álnév alatt szerepelt. Elég annyiból annyi, hogy immáron hivatalosan érdeklődnek az ismeretlen hollétű *Mozse* alias *Nyegrucz* Tógyer iránt. Az élesdi főszolgabíró ugyanis körözvényt adott ki a 11 éves mákvirágot illetőleg. A köröző levél nem ígér ugyan (de nem is ad) 500 aranyat annak, aki *Tógyer* urfít fülön csipi, de alaposak a kilátások arra való nézvést, hogy Tógyer ur fog kapni valamit — felhalálása esetén.

* **Mesterséges ásványvizek.** Amint létezik. talmi arany, talmi ezüst, talmi erkölcs, ugy létezik már talmi ásványvíz is, melyek hogy a természeteseknek ne lehessenek riválissai, a belügyminiszter rendeletileg szabályozta ügyüket. Nevezetesen gyártás, eladás tekintetében orvosrendőri felügyelet alá helyezte, továbbá vignettájukon a »Mesterséges!« szó feltűnőleg ki-teendő és a gyártó neve. A palaczkok, korsók, melyekben árusítatnak, nem készíthetők olyan alakban, mely egy már forgalomban levő természetes ásványvíz tartályához feltűnően hasonló.

* **Biharfüred vendégei.** A kies üdülőhely nagy látogatásnak örvend. Az időjárás állandóan derűs, kellemes s így az ott levők szórakozását mi sem zavarja. A vendégek névsora a következő:

Weiner Lipót kereskedő Bécs, Dobozi Manó jegyző Vésztő, Karasszon József pénzt. és neje Budapest, Brán Dénes g. kel. lelkész Erdőszáda, Markovits szolg. Belényes, Hallassy Kálmán jegyző Erdőhegyes, Mitsits György jegyző Nádob, Tabajdi Károly jegyző N-Zerind, Zilahy Lajos jegyző Vadász, Kirilvits István jegyző Micske, Csorogák István jegyző Szintye, Petrucz János jegyző Seprős, Tóth Péterné Karczag, Tóth Zsuzsika Karczag, Bárdosi Demeter 37. gy. ez. főhadnagy Nagyvárad, Harmath Sándor hivatalnok N.-Kikinda, Fabian prof. Beint, Szerbák Budapest, özv. Bárdossy Györgyné szül. gróf Rehcseg Joh. Nagyvárad, Bárdossy Ferencz joghall. Nagyvárad, Freukauser József r. lelkész M.-Cséke, Braun Vilmos tanuló Kiskot, Braun Ignác lakatos tanuló Kiskot, Braun Béla tanuló Kiskot, Bernáth Dánielné Budapest, Bernáth Márton tanuló Budapest, Bernáth Lajos tanuló Budapest, Jámbor Ferenczné magánzó Debreczen, Faragó János tan. és neje Békés, Nyiri István mérnök B.-Ujfalu, Géresi Kálmánné és Géresi Erzsike Debreczen, Oszterlamm Ármin kir. erdőfelügyelő és neje Nagyvárad, Becker Dávid vállalk. Kolozsvár, Fitz János N.-Ujvár, dr. Hoványi Gyula jogtanár és neje Erzsébet, Lajos és János gyermekeivel, Nagyvárad Stolcz Leopold és neje keresk. Nagyvárad, Pallay Erzsike Nagyvárad, Politzer Simon fakeresk. Belényes, Pelstein Zsigmond er. ker. Belényes, Dobrovojevits László gazd. Vésztő, Dobrovojevits Sándor gazda Vésztő, Csukay Gyula fsztg. Kisjenő, Hirsch Béla jegyző Székudvar, Nagy Lajos jegyző Fűzes-Gyarmat, Szolozsán János jegyző Talpas, Pál Pál jegyző Simonyifalva, Olasz Lajos jegyző (Micske) Ágya, Ardeleán János jegyző Szintye, Buday Zsigmond jegyző Csintye, Kure György Szivariliget, Madin Miklós gazd. és neje Kurtics, Liszanek Józsefné és leánya Hajdu-Szoboszló, Pataky Sándor tanuló Belényes, Sápó Lajos tanító Kaba, Pogány Menyhért kir. aljb. és neje M.-Cséke, Szathmáry István ref. lelk. és neje Remete, Zuzmann Sándor keresk. Gyula, Anuló Pál kereskedő Gyula, Gálbory Sámuel földbir. Nagyvárad, Gálbory

Sándor osztályfőnök Deés, Faragó István és Tóth Teréz tanítónő, Beliczay Sándor főszolg. Belényes, dr. Schommer M. fürdő orvos Belényes, Tóbiás Miklós urad. főerdész Belényes, özv. Flachbart Andrásné Lőcse, Megele Erzsike Gyulavár, Volf Jakab és Mages Sándor fakereskedő Szombathely-Csucsá, Weisz Kálmán fakereskedő Körözell, Korda Boriska Nagyvárad, özv. Geiszler Ferenczné és leánya Nagy-Szt-Miklós, Drágossy Jánosné és fia Nagy-Szent-Miklós, özv. Szabó Gézáné Nagyvárad, Móza József m. kir. áll. vasuti főmérnök Kolozsvár, Ona László áll. vasuti hivatalnok Érsekújvár, Debreczeni Károlyné és családja (ügyvédnő) Tátrafüred, Koczka Eleonora kisededővőnő Tiszafüred, Nagy Károlyné (asztalos) Nagyvárad, ifj. Nagy Károly mag. Nagyvárad, dr. Luba György theologia tanár Ungvárott, Gebé Péter papev. n. int. felügyelő Ungvárott, Pázmány Irén mag. Nagyvárad.

x **Zeze estély.** Ma a Demetrovits étteremben (Rimanóczy szálloda) a Megyeri testvérek debreczeni első zene kara zene estélyt rendez. Belépti díj nincs, ételek és italok a rendes-árban szolgáltatnak ki.

A háború.

Budapest, július 25. (Saj. tud. táv.) Washingtonból távirják: Miles tábornok, aki Guantanamott e hó 22-én 3415 emberrel és 5 üteggel hagyta el, Le Mole San Nicolas elé érkezett.

Budapest, július 25. (Saj. tud. táv.) A Fabra ügynökség jelentése szerint a karlista párt löbb vezére a külföldre fog utazni. Schafter amerikai tábornok leánya Párisból ide érkezett és — miként hiszik — a minisztereket humonitárius küldetésben meg fogja látogatni. Franciaország és Anglia nagykövetei délután tanácskoztak Almodavar del Rio külügyminiszterrel. Az államtanács informálta a kormányt, hogy minden külföldinek jogában áll az államadósság kamatait külföldön felvenni, ha beigazolhatja, hogy ő a jogos tulajdonosa a címleteknek; nem szabad különbséget tenni abban, hogy az illető Spanyolországban vagy azon kívül lakik-e.

Budapest, július 25. (Saját tud. táv.) A »New-York Herald«-nak jelenti washingtoni tudósítója: Mac Kinley elnök nem fogja megengedni, hogy a Kanári-szigetek egyikét is elfoglalják, még abból a czélből sem, hogy az csak hádművelési basisul szolgáljon Spanyolország ellen Mac Kinley nem óhajtja, hogy újabb nem kívánatos birtokokkal terhelje meg magát és nem akarja Európára azt a hatást tenni, mintha Amerika arra törekednék, hogy oly basist biztosítson magának, a honnan Európa ellen működhetnék.

Budapest, július 25. (Saját tud. táv.) Washingtonból távirják: Kuba ostromzárát kiterjesztették Nipe-ig.

MULATSÁG.

Anna-bál a fürdőkben.

Intelligens közönség készülődik ma a Püspök-fürdőbe is, hogy részt vegyen abban a családias és fesztelen mulatságban, mely az Anna-bál név alatt szokott évről-évre jó emléket hagyni a nyár hevében is rendületlenül tánczó fiatalok szívében. A fürdő szép számú vendégkoszorúja — hogy minél zártabb körűvé tegyék e mulatságot — külön meghívókat küldözött szét. Aki még ily meghívót nem kapott volna s arra igényt tart, akár telefonon, akár más uton csak a Zöldfa szállodában jelentse be óhaját. Daczára annak, hogy a mulatságot belépti díj nélkül rendezik, *Czeplédy* Sándor, a fürdő bérlője fényes kivilágítással, költséget nem kímélve fogja vinni a vendégszerető házi

gazda tisztét. Éjfélkor külön vonat is indul, hogy a mulatságot és jókedvet valamiképp meg ne rövidítsék. — A Félix pompás termei szintén zajosak lesznek ma este a hagyományos Anna-bál alkalmából. Jó kedv árad ezét a kedves fürdőtelepen s *Kernáts* János bérlő gondoskodik, hogy a kitünő étkeken és italokon kívül minél pompásabb szórakozást nyújtson. A tánczkedvelők részére kitünő cigányzene nyújt élvezetet. Az Anna-bálon nemcsak a nagy számú fürdőző közönség, de városunk előkelő közönsége is tömegesen vesz részt.

SZINHÁZ.

Rip van Winkle.

Planquette fülbemászó zenéje, *Kassai* és *Szekely* Irén sikere uralta a tegnapi színházi estét.

A dicsőség pálmája első sorban *Kassait* illeti meg. Rip vadász szerepében drámai erőteljes játékával, ének számainak szabatos előadásával tapsra ragadta a szerény számban gyűlt közönséget. Alakításának ragyogóbb pontjai a visszhang-jelenet, s a megvéhédtt orvvadász ébredése volt.

Dicsőremléket említhetjük *Szekely* Irént, mint méltó partnerét Liszbet és Alice kettős szerepében. Amabban a második felvonás keringője, ebben a levélbontás g moll áriája szerzett számára virágot és tapsokat.

Vendrei Derrick polgármesterével a rögtönzésekben ért el közepes sikert.

Mezei tenorja tegnap is hálás szerepre talált s csupán a harmadik felvonás tercettjében vigyázatlansággal botlott alig észrevehető hibába.

Lányi Edith (Kathrina) és *Leövey* nek (Nik, Jean) sokkal jelentéktelenebb szerepeik voltak, semhogy megfelelni ne tudtak volna azoknak.

A két *Fekérvári* gyerek serdületlen művészetét a karmester fáradozásának tudhatjuk be.

A karoknak hatását a tenor- hangok abszolút hiánya teszi mindig kétséssé. Erről már az igazgatóság tehetne egy kevés bőkezűséggel.

Rendezésről, diszletekről az elismerés hangján szólhatunk.

Szinköri hírek. A *valeni úsz* kerül ma kedden színpadra *Fái* Szeréna utolsó előtti vendégfölléptével. A hatásos színmű utóbb a budapesti Vígyszínházban volt állandóan műsoron s benne a vendégművésznő Szanda egyik legkitünőbb szerepe. A darabban játszanak még Laczkó A., Miklósi I., Solti H., Váradiné, Bartos, Follinus, Hornyánszky, Janovics, E. Kovács, *Kassai*, *Leövey* Pataki, Szentgyörgyi, Tompa és *Vendrei*.

REGÉNY-CSARNOK.

45.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: **Tátraházi R. P.**

Irén egy pillanatot sem akart elveszteni, hogy őt tevékeny részvételre indítsa. Szüleinek elmondta kívánságát, hogy szeretné Olgát felkeresni és még ugyanazon a napon Hochenegbe ment.

Olga barátságosabban fogadta mint az előtt.

— Tehát jegyesek vagytok, — szölt az üdvözlés után. Azt hiszem nagyon fogsz csalódnai, minél többet gondolkozom fölötte, annál jobban nem tetszik nekem ez a leendő házasság, nyiltan meg kell mondanom. Különbben is én már oda jutottam, hogy mindenkire haragszom, aki azt az igát magára akarja venni.

Ez ugyan sajtáságos módja volt a szerencse kívánatoknak. Irén mint mindig, ugy most is megtartotta szívjóságát, szelidségét. Hogy az olyan férfi mint Ervin, még az ilyen asszonynak sem lehet álmódott ideálja, jól fel fogta. Azon-

ban nem tetszett neki a mód, a melyen Olga csalódásait, szívfájdalmait nyilvánította — nem tudta szánni azt az asszonyt, nem azért mert szenved, hanem a mivel ily módon viseli el szenvedéseit.

— Nagyon jól tudom, hogy milyen komoly lépés, a mire elhatároztam magam — felelé, kerülve Zsigmond minden dicsérését, hogy Olgát ne kényszerítse arra, hogy saját férjével hasonlítsa össze. — A kölcsönös csalódások soha sem maradnak el egyik részről sem; ez nagyon általános dolog, mind a ketten el vagyunk rá készülve. Azonban Istenben bízunk és így nyugodtan tekintünk a jövő elé.

— Más képen fogsz beszélni gyermekem; — szólt Olga — a vélt szerencséd megízlelted. — Igen bizony! ne nézz reám olyan hitetlenül — folytatá gyorsan, mikor látta, hogy tagadólag rázza fejét. — Véleményem szerint a házasságban nincs tartós boldogság.

— Olga! — kiáltott Irén félig nevetve, félig ijedve. — Milyen vélemény ez! Meg kellene ijednem, ha komolynak venném.

— Már pedig az az — felelt Olga. Hallgasd meg okoskodásom. Minden ember jelleme változik, nézetei változásnak vannak alá vetve. Az a kettő, akik kezdetben nagyon illettek egymáshoz, már is, sőt talán már öt év múlva is egészen más ember lett, többé nem egyezik meg egymással. Száz közül egy esetben tartanak össze a házások és ezek a boldogok, kilenczvenkilenc nem, azután az okos félnék változtatnia kell a türethetlenné vált viszonyon.

Habár Irén hozzá volt szokva Olga ellenmondó megjegyzéseire, mindazonáltal különösen idegennek tetszett előtte az az éles hang, a melylyel keserűségét kifejezte. Vajjon igazi meggyőződése volt-e az, a mit az előbb mondott. Talán csak tüntetni akart hallgatója előtt éles, merész felfogásával. Talán csak rossz viccz az egész? Irén nem akarta az erkölcsi praedikátor úgy is hiába való tisztjét magára venni, elhatározta tehát, hogy tréfásan fogja fel a dolgot, mosolyogva felelt:

— A te módszered nem jó, nem helyesen oldja meg a gordiusi csomót; én másképen keresném a megoldást, iparkodnám, fáradoznám, hogy az egyenetlenséget elsimítsam. Mi remélhetőleg éppen az az egyetlen pár leszünk, a kiket te a többi 99 párnak példányképpül állítsz fel.

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

Hitves gyilkossággal vádolva.

Két hónapja körülbelül, hogy letárgyalta a pestvidéki kir. törvényszék Berkes József, jó-módu monori kádáripáros bűnpörét, aki ellen az a vád, hogy feleségét, a nálánál jóval idősebb Zelenyák Máriát 1896 január 13-án revolverével agyonlőtte, hogy a meggyilkolt asszony vagyonából zavartalanul élhessen kedvesével, egy Goldberger Emma nevű varóleánnyal. Berkes, aki ellen annak idején a monori járásbírószék beszüntette a vizsgálatot s csak a pestvidéki kir. törvényszék vizsgáló bírójának Bércz Lajos dr.-nak kezdeményezésére folytatták azt ellene — mindvégig tagadásban volt, azt állítva, hogy neje, akit a golyók a hátán találtak, öngyilkos lett, vagy merényletnek esett áldozatul. Goldberger Emma azonban, a kit Berkessel együtt vizsgálati fogságba helyezett a vizsgálóbíró, egy izben töredelmes vallomást tett, hogy Berkes pusztította el a feleségét s élőzöleg tőle sirva kért tanácsot, miképpen pusztítsa el nejét. A végtárgyalás előtt néhány nappal súlyosan megbetegedett a fogházban Goldberger Emma, rövid szenvedés után meg is halt, mielőtt esküdtött volna vallomására.

Igy azután a pestvidéki kir. törvényszék két napon át huzódó tárgyalás után *fölmentette Berkes* a hitvesgyilkosság vádjá alól s azonnal szabadlábra is helyezte. A pestvidéki kir. ügyészség erősen meg van győződve Berkes

bűnösségéről, mert terjedelmes írásbeli fellebbezést terjesztett föl a kir. ítélőtáblához azt bizonyítva, hogy a gyilkos senki más nem lehet, csak Berkes József. Elítélését hitvesgyilkosság miatt kéri. A szabadlábra helyezés ellen szintén föllebbezett az ügyészség. Az iratok már fenn vannak a kir. ítélőtáblán, melynek szüneti büntető tanácsa a jövő héten foglalkozik a *Gárdos*-féle bűnpörre emlékeztető titokzatos bűnügygyel.

TAVIRATOK.

Változás a külügyminiszterségben.

Budapest, július 25. (Saját tud. táv.) Bécsből érkezett hírek szerint a külügyminiszter lemond s *Kállai Béni* lesz az utódja, *Kállay* helyére közös pénzügyminiszterré *Hédervári* gróftól nevezik ki

A spanyol trónkövetelő utazása.

Budapest, július 25. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: A Spanyol trónkövetelő: *Don Carlos* hirtelen elutazott *Luzernbe*. Azt hiszik, hogy a háboru szerencsétlen kimenetele folytán előállható zavarokat akarja felhasználni régi terve megvalósítására, hogy a spanyol trónt magának megszerezze. A mostani uralgó családdal elégedetlenek azonban a köztársaság hívei. — *Schafter* tábornok leánya megérkezett Madridba.

Császkai érsek birtokkezelése.

Kalocsa, július 25. (Saját tud. táv.) A kalocsai érsek a jövő évre birtokait parcellákra osztva bérbe fogja adni.

Minisztertanács Bécsben.

Bécs, július 25. (Saját tud. táv.) Ma délben hosszabb ideig tartó minisztertanács volt anélkül, hogy valami határozott eredményre vezetne volna a kiegyezést.

Az aradi sikkasztás.

Arad, jul. 25. (Saját tud. távirata.) Arad vármegye főispánja a tárgyalások folyamán is biztosítási végrehajtást kért mindazoknak vagyonára, kiket a sikkasztás ügyében felelősség terhel: az árvaszék elnöke, főszámvevője és tisztügyésze ellen.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, július 25. (Saját tud. táv.) Kölnből távirják: A *«Kölnische Zeitung»* nak jelentik Berlinből: *Hohenlohe* herceg, birodalmi kancellárnak a Dreyfus-ügyben tett állítólagos nyilatkozatairól szóló mesét, a mely *Björnsornak* Zolához intézett levele nyomán terjedt el a sajtóban, idáig még nem czáfolták meg, mert nem tartották lehetségesnek, hogy az hitelre találjon. Minthogy azonban a dologgal még egyre foglalkoznak, kijelenthetjük, hogy a birodalmi kancellárnak tulajdonított nyilatkozatok teljesen valótlanok. Nevezetesen senkisem fogja lehetségesnek tartani, a ki a birodalmi kancellárt ismeri, hogy ez olyan izetlen nyilatkozatot tegyen, mint a názáreti zsidóról szóló.

Budapest, jul. 25. (Saját tud. táv.) Párisból jelentik: A Havas-ügynökség a délután elterjedt hírek ellenében kijelenti, hogy *Du Paty de Clam*-nál nem tartottak házkutatást.

Földrengés.

Budapest, július 25. (Saj. tud. táv.) Valparaisóból táviratozzák: A múlt éjjel egy perczig tartó heves földrengést érezték. *Conceptionban* és *Talcacuanoban* sok ház beomlott, számos megsérült. A lakosság az éjet az utcákon és tereken töltötte. A távirósodronyok és a villámos vezetékek sodronyai elszakadtak. Délután újabb heves földrengést érezték.

A kínai lázadás.

Budapest, jul. 25. Saját tud. táv.) Londonból táviratozzák: A *«Times»*-nek jelentik Pekingből: A központi kormány nyugtalanodik, mert *Kvangeiban* és *Kvangtungban* a lázadás egyre nagyobb mérvet ölt. A kormány attól tart, hogy bonyodalmak keletkezhetnek *Franciaország*gal.

Nagy bányász-sztrájk.

Pécs, július 25. (Saját tud. táv.) Az esztergom-szászvári kőszénbánya társulat baranyamegyei *szászvári* és tolnamegyei *mazai* kőszénbányáiban az ott alkalmazott, jó keresettel bíró munkások, szám szerint 360-an, ezelőtt 10 nappal az eddigi 9 órai munkaidő helyett váratlanul 8 órai munkaidőt kezdtek követelni, ezen kívül oly nagy munkabért, mintha 12 órán át dolgoznának. *Horváth István* hegyháti és *Perczel Béla* bonyhádi főszolgabíró, továbbá *Papp Aurél* budapesti bányabiztos léptek közbe, hogy a bányagazgatóság és a munkások közt megállapodás jöjjön létre. Péntek volt utolsó napnak kitűzve, mikor a bányászoknak munkába kellett állniok. Miután feltételeiket az igazgatóság elfogadhatlanoknak jelentette ki, nem álltak munkába és szombaton a hatóság közbenjöttével valamennyi sztrájkoló munkás elbocsátott. A munkások legnagyobb részét községekbe helyezték. A más bányákból tegnap idehozott munkások csendőrfedezettel mentek a bányába, nehogy a sztrájkolók által megtámadtassanak. A más bányákból ideérkezett munkások az itteni keresettel teljesen meg vannak elégedve. Miután a szászvári bányamunkások lelketlen igazgatóknak ültek fel, ezeket az igazgatókat a csendőrök letartóztatták és tegnap behozták Pécsre, a hol ma reggel kezdte meg *Jobszt Béla* vizsgálóbíró kihallgatásukat. Egyelőre letartóztatva maradnak. Talán időközben a sztrájkolók, kik a szabályzat értelmében most elvesztik a társuládban elhelyezett járulékaikat, szintén meggondolják a dolgot és visszakiváncognak a bányába. Nagyobb mérvű rendezettség a hatóság ébersége miatt eddig nem történt.

A „Bourgogne“ katasztrófája.

Budapest, július 25. (Saját tud. távirata.) Havre ból táviratozzák: A *«Bretagne»* tegnap este 6 órakor az elsüllyedt *«Bourgogne»* 23 hajótöröttjével ide érkezett. A köztársasági ügyész négyet közülök kihallgatott. Egy kívándorlónak sem szabad a hajót elhagynia, hogy a *«Bourgogne»* menekültjei a bíróság rendelkezésére álljanak. Ezek ma megjelennek az ügyész előtt.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A *«Tiszántul»* eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 23.	
Buza őszre	7.90
Buza tavaszra	4.22
Tengeri	5.10

Rozs őszre	6 19
Zab őszre	5 36

Értéktőzsdé.

Az irányzat gyenge.

B u d a p e s t, július 25.

Salgótarjáni	627.—
Waggon-kölcsön	244.—
Villamos vasut	258.—
Osztrák hitel	359.—
Magyar hitel	394.50
Allamvasut	358.75
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	253.—
Magyar jelzálog	250.—
Magyar leszámítoló	261.60
Iparbank	104.50
Budapest közuti	382.25
Kereskedelmi	1435.87

B é c s július 25.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	358.86
Magyar hitel	395.—
Allamvasut	858.75
Birodalmi márka	58.82

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	120.85
Magyar koronajárdék	98.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	158.—
Tiszabábályozási és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.50
Osztrák járdék papírban	101.50
Osztrák járdék ezüstben	101.50
Osztrák járdék aranyban	121.50
Osztrák korona járdék	101.—
1860. Osztrák államsorsjegyek	142.—
Osztrák magyar bankrészevény	910.—
Magyar hitelbankrészevény	394.25
Osztrák hitelintézeti részevény	358.80
Páris vista	951.—
Német birodalmi márka	58.80
London viste	119.90
Páris vista	47.52 1/2
20 márkásreálue	11.76

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Évadbérlet 82. szám.

Kisbérlet 80. szám

Páros

Páros

Ma kedden, 1898. július 26-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

FÁI SZERÉNA ötödik föléptével:

A v a l e n i n á s z.

Színmű.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, szerdán

EÁI SZERÉNA utolsó föléptével:

Lecouoreur Adrienne.

Színmű 3 felvonásban.

A szerkesztést felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

843—1898 tkv. sz.

Árverési hirdetmény.

A nváradai kir. törvényszék, mint tkvi hatóság által a nváradai gör. kath. seminarium pénzalapja képv. Kővári Tivadar n.-prépost végrehajtatonak özv. Sütő Péterné ugy is mint kiskorú gyermekei gyámja végrehajtást szenvedők elleni 2000 frt tőke s járulékaik iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő tulajdonán felvett ezen tkvi hatóság területén fekvő s a nváradai 850. sz. betétben foglalt házra a kért végrehajtási árverés az 1881: LX. t. cz. 176. §-a értelmében elrendeltetik s fogantatására határidőül **1898. évi augusztus hó 13-ik napjának délelőtti 9 órája** ezen kir. törvényszék árverelő helyiségében kitézetik.

Kikiáltási ár 9150 frt, azonban az árverésre kitézött ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át vagyis 915 frt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 1 hónap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 4 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei, a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és a kapitányi hivatalnál megtekinthetők.

Nagyváradai kir. tvszék mint tkvi hatóságnál 1898 évi ápril. hó 14-én.

Olasz,

törv. széki bíró.

2855/1898 T. k. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyhídi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyváradai gör. kath. káptalan kezelése alatti seminarium pénzalapja, végrehajtatonak Bozintán Tógyer és neje vasadi lakos végrehajtást szenvedők elleni 1200 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a vasadi 233. sz. tjkvben A. I. a. foglalt ingatlanra az árverést 699 frtban ezennel megállapított kikiáltási árnál elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan: **1898. évi aug. hó 8-ik napján d. e. 10 órakor** Vasad község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 69 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. tvczikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tvczikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt, Székelyhídon, 1898. évi május hó 11.

Olasz József,

kir. járásbíró.

250 1—1

Figyelmeztetés!

Van szerencsénk az elárúsító- és fogyasztó n. é. közönség b. figyelmét felhívni, hogy **eredeti** töltésű **DRÉHER**-féle palaczkos sernek **csakis az tekinthető**, melynek **czimkéje** és **dugója** az itt látható **védjeggyel** van ellátva.

védjegy.

Teljes tisztelettel

BOGNÁR és SZÁNTÓ,

Dréher Antal serfőzdéjének főraktára.

247 6—10

Tarr és Társa építkezési vállalat Nagyváradon.

Van szerencsém a t. cz. építendő közönséget értesíteni, miszerint sikerült a „Tóth Jenő és Társa“ nagyváradai fakereskedő cég baltagját **STEINER B. urat** az általam jövőben vállalandó építkezésekhez társul fogadnom, miáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy **kellő tőke** fölött bőven rendelkezvén, a legmesszebb menő igényeknek ugy a szolid kivitel, valamint **jutányos árak** és **kedvező fizetési feltételek** tekintetében megfelelhettek.

Építkezési vállalatunkat „Tarr és Társa építkezési vállalat“ **törvényszékieleg bejegyzett cég alatt fogjuk vezetni**, építési irodánk pedig az eddigi helyiségben (**Szent-János-utca 322. sz. a. házamban**) lesz, a hol az építkezési szakmába vágó mindenféle megrendeléseket elfogadunk; ezeknek **financzírozását** társam keresztül viszi, a **technikai** vezetést pedig **én végzem** és mint eddig, jövőben is legfőbb törekvésem lesz a bennünk helyezett bizalomnak **becsülettel és tisztességes** uton megfelelni.

Cégünk a helybeli építkezéseken kívül a megyénkben is előforduló mindennemű magán és testületbeli (**községi, hatósági, uradalmi stb.**) építkezéseket felvállal és minthogy a 320—2/882. sz. **miniszteri jogositvány** szerint

emeletes házak és templomok

építésére is **képesítve vagyok**, vállalatunk az **építkezési szakmához tartozó mindennemű megbízatásnak képes megfelelni.**

E tekintetben felvilágosítással **nevezett irodánk, esetleg Tóth Jenő és Társa fakereskedő cég Nagyváradon** szívesen szolgál.

Kiváló tisztelettel

TARR GYÖRGY.

241 8—10